

MUZEJ SPOMINA

Sebastjan Weber

Raziskovalna delavnica Urbani fenomeni/muzejske perspektive – CE7

Oddelek za urbano etnologijo in kulturno antropologijo Muzeja novejšje zgodovine Celje je v sodelovanju z Zgodovinskim društvom Celje organiziral že sedmi muzejski raziskovalni tabor z naslovom »Urbani fenomeni – Muzejske perspektive/CE7 Muzej spomina«. V delavnici, ki je temeljila na terenskem delu z različnimi metodami dela, so študentke raziskovale vpliv muzeja na okolje in okolja na muzej. Zanimalo nas je, kako posamezne vsebine in poslanstvo muzeja vplivajo na okolje in kolektivno misel in kako ju sooblikujejo ter kako okolje ter kolektivna misel vplivata na vsebine in poslanstvo muzeja. Skratka, zanimali so nas kolektivni spomin, vpliv različnih medijev (razstav, spleta, časopisa ...) in družbena angažiranost Celjanov.

V petdesetletnem delovanju je Muzej novejšje zgodovine Celje prehajal skozi različna družbena obdobja, ki so vplivala na njegovo vsebino, hkrati pa je muzej pustil v družbi neizbrisljiv kulturni odtis. Pol stoletja delovanja muzeja v okolju je vplivalo na njegovo sodobno poslanstvo in muzejsko misel ter na njegov odziv na družbene spremembe. Vloga muzeja v okolju se namreč spreminja hkrati s spreminjanjem družbe in njenih načinov življenja. Celotna raziskava je tako obsegala predvsem pregled različnih vlog Muzeja novejšje zgodovine Celje od njegovega nastanka kot Muzej revolucije Celje pa vse do danes. Omenjene vloge smo spoznavali s pregledom muzejskih vpisnih knjig in medijskih odzivov na razstave ter s preučevanjem aktualnega dogajanja. V delavnici smo se osredotočali zgolj na aktualno stanje, ob tem pa smo izhajali iz sodobnih muzeoloških teorij o vlogi muzeja v njegovem okolju. Raziskava je bila tako hkrati usmerjena v pregled petdesetletnega delovanja muzeja in v kritičen razmislek o tem, kako ga dojemamo okolje.

Dijana Cerovski, Milena Štatkic

Stalna razstava Živeti v Celju in njen vpliv nekoč in danes

V pričujočem prispevku smo z namenom raziskati vpliv kolektivnega spomina na ustvarjanje podobe o preteklosti, analizirali besedila in intervjuje, ki se z njim ukvarjajo.¹ Naše videnje preteklosti se ves čas spreminja, zato objektivni pogled na zgodovino in preteklost ni mogoč. Tudi pri proučevanju zgodovine naletimo na različne interpretacije enega in istega dogodka, kar kaže, da

1 Metoda dela je obsegala arhivsko delo (pregled Knjig vtisov, Poročil o delu muzeja, Zbranih izjav medijev) ter metodo intervjuja (osebni intervjuji s kustosi razstave in celjskimi obrtniki).

je zgodovina predmet (političnih) manipulacij (Kuljič 2012: 12). Zato bi pri prikazovanju in raziskovanju preteklosti morali upoštevati tako pogled tistih, ki pišejo zgodovino, kot tudi pogled tistih, ki jo berejo (uporabnikov). Podob o preteklosti in svojih interpretacij ne posreduje le šolski pouk zgodovine, temveč tudi muzeji s svojimi razstavami. Muzejska razstava je še vedno glavni medij, s katerim muzej komunicira z javnostmi in jim posreduje svoja sporočila. Še zlasti »delikatna« je stalna razstava, ki po navadi obsega kronološko daljše časovno obdobje in tematsko obsežnejšo temo. Kot dolgotrajna oblika muzejskega medija predstavlja tudi identiteto skupnosti, naroda oz. kolektivno identiteto. Naša raziskava se je osredotočila na stalno razstavo Muzeja novejšje zgodovine Celje, ki prikazuje zgodovino mesta in njegovih prebivalcev v 20. stoletju. Raziskali smo mnenja ustanove (MNZC) ob in po odprtju razstave, mnenja obiskovalcev takrat in danes ter današnja mnenja Celjanov (obrnikov). Rezultati arhivskega dela in osebnih intervjujev so pokazali, da razstava Živeti v Celju prikazuje en pogled na zgodovino mesta in prebivalcev v določenem časovnem obdobju, medtem ko Celjani ustvarjajo povsem svojo interpretacijo zgodovine, sestavljeno iz gest in navad ter prikaza izginjajočih znanj. Rezultati terenskega dela so pokazali, da so se spomini, s tem ko so postali del zgodovine (t. j. del razstave), spremenili, postali so »uniformirani«. Spomini morajo biti povezani z zgodovino, vendar mora muzej pomen in vrednost prikazovanja zgodovine utemeljiti s selekcijo dogodkov. Da to muzejsko delo ne bi bilo pasivno in samemu sebi namen, je potrebna učinkovitejša komunikacija s prebivalci. Živimo v času, ko imamo na voljo nešteto dogodkov in aktivnosti, s katerimi lahko zapolnimo svoj prosti čas. Zato muzej samo z razstavo ne more pritegniti javnosti, pomembnejši so spremljevalni dogodki, spreminjanje (stalnih) razstav in prilaganje potrebam javnosti.

Tjaša Kovač in Tjaša Kunst

Z igro v muzeju do znanja

V raziskavi sva se osredotočili na predšolske otroke in učence nižjih razredov osnovne šole. Na terenu naju je zanimalo, v kolikšni meri otroci in njihovi starši vedo, kje se MNZC nahaja, če so ga že obiskali oziroma ga obiskujejo, kako so prišli v stik z njim, kakšen pomen starši in vzgojiteljice pripisujejo izobraževanju otrok v muzeju ter kaj si otroci pod terminom muzej predstavljajo. Otroci so ob besedi muzej dobili različne asociacije, kot na primer kulturna stavba, stavba, kjer si lahko ogledaš stvari iz davnih časov, s čim so se ukvarjali včasih, kipe, klobuke, slike in znamenitosti. Večina predšolskih otrok je že z vrtcem obiskala Hermanov brlog, tj. otroški muzej. Pri osnovnošolcih pa je po-

* Sebastjan Weber, univ. dipl. etnol. in kult. antrop., kustos, Muzej novejšje zgodovine Celje. 3000 Celje, Prešernova 17, E-naslov: sebastjan.weber@mncz.si; Dijana Cerovski, uni. dipl. arheol., doktorska raziskovalka na programu Heritologija, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. 1000 Ljubljana, Aškerčeva 2, E-naslov: dicerovski@gmail.com; Milena Štatkic, mag. umetn. zgod., doktorska raziskovalka na programu Heritologija, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. 1000 Ljubljana, Gosarjeva 9/163, E-naslov: mshtatkic@yahoo.com; Tjaša Kovač, študentka na Oddelku za etnolog. in kult. antropolog., Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. 3000 Celje, Stanetova ulica 2, E-naslov: tjasa.k91@gmail.com; Tjaša Kunst, študentka na OEIKA FF UL. 3000 Celje, Celestinova 9a, E-naslov: taja.kunst@gmail.com; Maša Flogie, študentka na OEIKA FF UL. 2383 Šmartno pri Slovenj Gradcu, Šmartno 170, E-naslov: masa.flogie@gmail.com; Katja Smolar, študentka na OEIKA FF UL. 2380 Slovenj Gradec, Gradišče 3e, E-naslov: katjasmolar@gmail.com; Tanja Kovačič, univ. dipl. etnol. in kult. antrop., doktorska študentka na OEIKA FF UL. 5220 Tolmin, Žagarjeva 7, E-naslov: radjator@gmail.com; Tjaša Ivanović Kyovskiy, absolventka na OEIKA FF UL. 1000 Ljubljana, Jezerska ulica 4, E-naslov: tjasa.ivanovic@gmail.com